

TITLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND PERSOANA JURIDICĂ

1. Sfera de aplicare a dispozițiilor noului Cod civil din punct de vedere al destinatarilor acestora și al raporturilor dintre aceștia. Noul Cod civil reglementează raporturile juridice de drept privat dintre persoane, patrimoniale sau nepatrimoniale, indiferent că este vorba despre norme de drept civil, comercial, de dreptul familiei și de drept internațional privat. În acest sens, art. 2 alin. (2) NCC arată că „prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale”.

Observăm că legiuitorul se referă la persoane în general, ceea ce înseamnă că subiectele de drept cărora li se adresează și li se aplică dispozițiile din Codul civil sunt atât persoanele fizice, cât și persoanele juridice, acestea fiind subiectele de drept civil, conform dispozițiilor art. 25 NCC.

2. Noțiunea de „întreprindere”, „profesionist” și „acte de comerț” în viziunea noului Cod civil. Câtă vreme noul Cod civil constituie dreptul comun în materia raporturilor juridice de natură civilă dintre persoane, legiuitorul menționând în mod expres faptul că dispozițiile sale se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil [art. 3 alin. (1) NCC], noutatea esențială adusă de acest act normativ constă în schimbarea concepției legiuitorului cu privire la structura sistemului de drept, fapt ce reclamă o nouă abordare a instituțiilor dreptului comercial, în special.

În lumina noii reglementări, dar și a Legii nr. 71/2001^[1] pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, instituția actelor de comerț și a comercianților urmează a fi reconsiderate, având la bază conceptele de „întreprindere” și „profesionist”.

Observăm că legea [art. 3 alin. (3) NCC] nu definește noțiunea de „întreprindere”, însă noul Cod civil explică *sintagma* „exploatarea unei întreprinderi”, care, în concepția legiuitorului, reprezintă „exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități or-

---

^[1] M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011.

ganizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu scop lucrativ”.

Prin urmare, desfășurarea unei activități organizate și sistematice califică această activitate ca având caracter profesional, iar persoana care o realizează are calitatea de profesionist, exploatarea unei întreprinderi fiind forma juridică a oricărei activități profesionale.

Dispoziția legală pune în evidență semnificația termenului de „întreprindere”, pe care acesta o avea într-un alt context istoric și juridic, respectiv în perioada comunistă, când desemna o unitate economică de producție, de prestări servicii sau de lucrări, o entitate complexă (economică, juridică, organizatorică), care, potrivit legii, constituia unitatea de bază a sistemului economic național^[1].

Considerăm, alături de alți autori^[2], că este necesară renunțarea la mentalitatea care conservă termenul de „întreprindere” utilizat în perioada amintită, impunându-se găsirea unei terminologii adecvate realităților actuale. Aceasta, mai ales în condițiile în care sintagma este improprie pentru a desemna persoana juridică sau subiectul de drept în alte situații decât cele prevăzute de textul legal.

Noțiunea de „întreprindere” apare și în alte acte normative, O.U.G. nr. 44/2008^[3] privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale oferind chiar o definiție a acesteia, cu mențiunea că legiuitorul utilizează termenul de „întreprindere economică”, ce reprezintă activitatea economică desfășurată în mod organizat, permanent și sistematic, combinând resurse financiare, forță de muncă atrasă, materii prime, mijloace logistice și informație, pe riscul întreprinzătorului, în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

În ceea ce privește termenul de „profesionist”, trebuie să menționăm faptul că noul Cod civil atribuie această calitate tuturor celor care exploatează o întreprindere, în sensul avut în vedere de dispozițiile art. 3 alin. (3) NCC.

La prima vedere am fi tentați să considerăm că profesionistul nu este altcineva decât vechiul comerciant, însă art. 8 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 vine să clarifice acest aspect, dispunând că noțiunea de „profesionist” prevăzută la art. 3 NCC include categoriile de comer-

^[1] M.N. Costin, Marile instituții ale dreptului civil român, vol. II, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1984, p. 15.

^[2] A.C. Târșia, Reorganizarea persoanei juridice de drept privat, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 12.

^[3] M. Of. nr. 328 din 25 aprilie 2008.

ciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a noului Cod civil.

În legătură cu *noțiunea de „comerciant”*, art. 6 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 lămurește sensul acesteia, arătând că „referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990^[1] privind registrul comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege”.

Alineatul (2) al art. 6 din Legea nr. 71/2011, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 60/2012, prevede că dispozițiile alin. (1), sus-menționate, nu se aplică termenului „comerciant” prevăzut în: a) Legea nr. 84/1998^[2] privind mărcile și indicațiile geografice, republicată; b) Legea pomiculturii nr. 348/2003^[3], republicată, cu modificările ulterioare; c) Legea nr. 321/2009^[4] privind comercializarea produselor alimentare, cu modificările și completările ulterioare sau d) orice alte acte normative în care termenul „comerciant” are un înțeles specific dispozițiilor cuprinse în aceste din urmă acte normative.

Explicația acestei derogări rezidă în sensul specific pe care îl are termenul de „comerciant” în diferite acte normative, adaptat diferitelor domenii pe care le reglementează. Astfel, conform art. 2 alin. (2) pct. 6 din Legea nr. 321/2009, prin comerciant este desemnată persoana fizică sau juridică autorizată să desfășoare activități de comercializare către consumator a produselor alimentare.

Alineatul (3) al art. 6 din Legea nr. 71/2011 dispune că, în legislația privind protecția drepturilor consumatorilor, termenul „comerciant” se înlocuiește cu cel de „profesionist”, având în vedere că, în Anexa

---

^[1] M. Of. nr. 121 din 7 noiembrie 1990, republicată în M. Of. nr. 49 din 4 februarie 1998. Potrivit art. 1 din Legea nr. 26/1990: „(1) Înainte de începerea activității economice, au obligația să ceară înmatricularea sau, după caz, înregistrarea în registrul comerțului următoarele persoane fizice sau juridice: persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, societățile comerciale, companiile naționale și societățile naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic, societățile cooperative, organizațiile cooperatiste, societățile europene, societățile cooperative europene și grupurile europene de interes economic cu sediul principal în România, precum și alte persoane fizice și juridice prevăzute de lege”.

^[2] M. Of. nr. 161 din 23 aprilie 1998, republicată în M. Of. nr. 350 din 27 mai 2010.

^[3] M. Of. nr. 541 din 28 iulie 2003, republicată în M. Of. nr. 300 din 17 aprilie 2008.

^[4] M. Of. nr. 705 din 20 octombrie 2009.

Legii nr. 296/2004 privind Codul consumului^[1], comerciantul este definit ca fiind persoana fizică sau juridică autorizată să desfășoare activitatea de comercializare a produselor și serviciilor de piață.

Întreprinzătorul este „personajul-cheie” în economia de piață. Acesta este, în general, recunoscut drept o persoană care își asumă riscul desfășurării unei afaceri în schimbul obținerii de profit, termenul fiind specific domeniului economic. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 2 lit. e) din O.U.G. nr. 44/2008, întreprinzătorul este persoana fizică care organizează o întreprindere economică.

Operatorul economic, în sens juridic, este persoana fizică sau juridică, autorizată, care, în cadrul activității sale profesionale, fabrică, importă, depozitează, transportă sau comercializează produse ori părți din acestea, sau prestează servicii (acesta este sensul prevăzut de pct. 1 din Anexa Legii nr. 296/2004 privind Codul consumului).

În categoria oricăror alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale intră avocații, notarii, medicii, dar și persoana fizică autorizată să desfășoare orice formă de activitate economică permisă de lege, folosind în principal forța sa de muncă ș.a.

Așadar, sunt profesioniști, în sensul dispozițiilor noului Cod civil, atât titularii întreprinderilor de tip comercial clasic (societățile comerciale, regiile, organizațiile cooperatiste, comercianții – persoane fizice), cât și persoanele care exercită profesii liberale sau reglementate prin lege (medici, ziaristi, avocați, notari, consultant fiscal, evaluator), precum și instituțiile publice (spitale, universități) și organizațiile non-guvernamentale (fundații, asociații, cluburi sportive, culte religioase).

Deși legiuitorul nu distinge, așa cum se remarcă în literatura juridică de specialitate^[2], în linii esențiale, *profesionistul* este, în raport cu simplul particular, o persoană care:

- a) exercită o activitate, în mod continuu, asumându-și un risc;
- b) este supusă unei înmatriculări, autorizări, înscrieri în registre publice pentru opozabilitate față de terți și pentru protecția intereselor acestora și
- c) are un patrimoniu de afectățiune.

În legătură cu activitatea comercială, art. 8 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 statuează că, în toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț”, respectiv „fapte de comerț” se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”.

[1] M. Of. nr. 593 din 1 iulie 2004, republicat în M. Of. nr. 224 din 24 martie 2008.

[2] Gh. Piperea, Despre noul Cod (civil) comercial, <http://www.juridice.ro/157402/despre-noul-cod-civil-comercial.html>.

Prin urmare, redactorii noului Cod civil renunță la termenul de „comerț”, utilizat în sens general, acesta fiind înlocuit cu sintagma „activități de producție, comerț sau prestări de servicii”.

3. Concepția noului Cod civil asupra instituției persoanei juridice.

Intrarea în vigoare a noului Cod civil la 1 octombrie 2011 a însemnat introducerea reglementărilor generale privind persoana juridică în Codul civil al României, fapt ce a atras după sine abrogarea vechiului Decret nr. 31/1954^[1] privind persoanele fizice și persoanele juridice, care, pentru mai bine de 57 de ani, a reprezentat dreptul comun în materie.

Prin urmare, în concepția noului Cod civil, persoana juridică este o instituție de sine stătătoare, aceasta nemaifiind supusă unei legislații speciale din punct de vedere al reglementării sale generale.

Deși remarcăm o reală evoluție din punct de vedere legislativ datorită includerii instituției persoanei juridice în noul Cod civil, trebuie menționat faptul că, în paralel, există în continuare o serie de legi speciale, care reglementează diferitele categorii de persoane juridice. Acest lucru este firesc, de altfel, în condițiile în care de-a lungul timpului persoanele juridice s-au diversificat, luând amploare, în special în domeniul privat.

Ceea ce este însă realmente notabil în contextul actual este faptul că, prin adoptarea noului Cod civil, raporturile de drept privat sunt reglementate într-un act normativ unic, astfel că dispozițiile generale privind persoana juridică, ce se regăsesc în acesta, se aplică tuturor categoriilor de persoane juridice din sfera dreptului privat, cu precizarea că, pentru anumite categorii de persoane juridice, Codul cuprinde dispoziții generale, care completează prevederile legilor speciale care le reglementează.

4. Reglementarea persoanei juridice în noul Cod civil. Persoana juridică este tratată în Codul civil în vigoare în Cartea I, „Despre persoane”, Titlul IV, care conține șase capitole (art. 187 – art. 251 NCC) ce reglementează principalele instituții ale acesteia.

Capitolul I este dedicat dispozițiilor generale privitoare la elementele constitutive ale persoanei juridice, calitatea de persoană juridică și categoriile de persoane juridice, Capitolul II fiind destinat a reglementa modurile de înființare a persoanei juridice.

Capitolul III este consacrat instituției capacității civile a persoanei juridice, în privința căreia observăm modificarea viziunii asupra principiului specialității capacității de folosință reglementat în legislația

^[1] B. Of. nr. 8 din 30 ianuarie 1954.

anterioară, în timp ce în Capitolul IV regăsim prevederi referitoare la identificarea persoanei juridice.

Sub denumirea de „Reorganizarea persoanei juridice” sunt tratate în Capitolul V modurile de reorganizare a persoanei juridice și efectele acestora, pentru ca în Capitolul VI să fie reglementată instituția încetării persoanei juridice, în cadrul căreia dizolvarea persoanei juridice ocupă un loc central.

În cazul anumitor persoane juridice, cum sunt societățile comerciale, aceste dispoziții se completează cu alte norme din Codul civil, din cadrul altor instituții (cum sunt, spre exemplu, dispozițiile din Titlul IX, Capitolul VII privind contractul de societate).

5. Aplicarea în timp a dispozițiilor noului Cod civil privind persoana juridică. Problema aplicării în timp a prevederilor noului Cod civil este o chestiune ce prezintă importanță deosebită, câtă vreme art. 6 NCC stabilește reguli generale în materie, care au, așadar, vocația să se aplice și în cazul unor acte normative viitoare, în măsura în care acestea nu conțin dispoziții exprese privind aplicarea legilor în timp.

Din această perspectivă trebuie avute în vedere și dispozițiile corespunzătoare din Legea nr. 71/2011, art. 3 din acest act normativ dispunând că actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a noului Cod civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.

Această prevedere, ce are corespondent în art. 6 alin. (2) NCC, nu este altceva decât expresia principiului de drept civil *tempus regit actum*^[1], dar și a altui principiu de drept civil – principiul neretroactivității –, potrivit căruia o lege civilă se aplică numai situațiilor care se ivesc în practică după intrarea ei în vigoare, iar nu și situațiilor anterioare.

Prin urmare, în baza celor două texte legale amintite, legea în vigoare la data încheierii unui act juridic va reglementa atât efectele trecute, adică efectele care s-au produs sub imperiul ei (principiul neretroactivității), cât și efectele viitoare, adică efectele care se vor produce după intrarea în vigoare a legii noi (ultraactivitatea legii vechi).

Ca o excepție de la principiul aplicării imediate a legii noi, în lumina Legii nr. 71/2011, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum și de alte acte normative, la data intrării în vigoare a noului Cod civil, rămân

---

[1] Expresie latină potrivit căreia un act juridic se încheie în conformitate cu prevederile legale în vigoare, la data întocmirii lui.

supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit Codului civil din 2009 sau dispozițiilor acestui act normativ (în realitate, este vorba despre principiul ultraactivității legii civile vechi, care înseamnă aplicarea, în unele situații determinate, a legii civile vechi, deși a intrat în vigoare o nouă lege civilă^[1]).

Cu alte cuvinte, *validitatea sau eficacitatea actelor juridice* se apreciază potrivit condițiilor stabilite de legea în vigoare la momentul încheierii actului juridic, fiind fără relevanță faptul că legea nouă (ulterioră momentului încheierii actului) ar adăuga o condiție de validitate sau eficacitate a actului juridic sau ar suprima o asemenea condiție [art. 6 alin. (2) NCC și art. 3 din Legea nr. 71/2011, precum și interpretarea *per a contrario* a art. 6 alin. (6) NCC].

Potrivit art. 6 alin. (6) NCC coroborat cu art. 5 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, dispozițiile noului Cod civil se aplică tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârșite după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare, cu mențiunea că dispozițiile reglementării noi sunt aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a noului Cod [de la alin. (2) al art. 5].

Ca și în cazul actelor juridice, *efectele viitoare ale altor situații juridice* sunt guvernate, de regulă, de legea în vigoare la data săvârșirii ori producerii lor [art. 6 alin. (2) NCC și art. 3 din Legea nr. 71/2011, precum și interpretarea *per a contrario* a art. 6 alin. (6) NCC].

Astfel, art. 6 alin. (6) NCC și art. 5 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 instituie o derogare semnificativă de la ultraactivitatea legii vechi, stabilind aplicabilitatea legii noi în privința efectelor viitoare ale situațiilor juridice trecute, în măsura în care acestea derivă din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor și din raporturile de vecinătate, desigur, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

În ceea ce privește strict *persoanele juridice*, art. 18 din Legea nr. 71/2011 prevede că „dispozițiile noului Cod civil privitoare la

---

^[1] Ultraactivitatea legii vechi este justificată de necesitatea ca anumite situații juridice pendinte să rămână guvernate de legea sub imperiul căreia au început să se constituie, să se modifice ori să se stingă. În doctrină s-a susținut că ultraactivitatea legii vechi fiind o excepție, trebuie stipulată în mod expres în legea nouă.

regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice (Titlul IV „Despre persoane”, Cartea I, n.n.) se aplică și persoanelor juridice în ființă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fiecărei persoane juridice nu se prevede altfel”.

Prin urmare, prevederile Titlului IV din Cartea I „Despre persoane”, care reglementează instituția persoanei juridice, se aplică în mod corespunzător și persoanelor juridice deja înființate la data intrării în vigoare a noului Cod civil, cu mențiunea că legea prevede și o excepție, în cazul în care actele normative aplicabile fiecărei persoane juridice dispun altfel.

Observăm că legiuitorul stabilește că numai dispozițiile noului Cod civil referitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică și celor în ființă la momentul intrării în vigoare a acestuia.

Cu toate acestea, nu putem să nu remarcăm faptul că anumite prevederi din noua reglementare sunt aplicabile atât persoanelor juridice în ființă, cât și persoanelor juridice înființate după intrarea sa în vigoare (de exemplu, cele în materia contractului de societate din Capitolul VII al Titlului IX „Diferite contracte speciale”).

În acest sens, deși Legea nr. 71/2011 reglementează, în art. 139 alin. (1), posibilitatea ca societățile civile constituite în temeiul Codului civil din 1864 să se transforme în oricare dintre formele de societate reglementate de noul Cod civil (art. 1888 NCC) sau de alte legi, cu respectarea condițiilor prevăzute de acestea, în privința actelor săvârșite de acestea anterior intrării în vigoare a noii reglementări de drept comun, noul Cod civil statuează că ele rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

De asemenea, potrivit art. 1947 NCC referitor la suportarea pasivului în cazul lichidării societății, în ipoteza în care activul net este neîndestulător pentru înapoierea în întregime a aporturilor și pentru plata obligațiilor sociale, pierderea se suportă de asociați, potrivit cu contribuția acestora stabilită prin contract, art. 139 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 dispunând în mod expres că răspunderea asociaților, atât între ei, cât și față de terți, pentru actele și faptele săvârșite anterior transformării rămâne supusă legii în vigoare la data încheierii sau săvârșirii acestora.

Capitolul I. Noțiune și reglementare

PARTEA I. COMENTARIU

Secțiunea 1. Persoana juridică – fundament și terminologie

6. Teorii privind persoana juridică. Sub influența dreptului francez, dreptul român a îmbrățișat inițial teoria ficțiunii persoanei juridice, urmând ca dreptul contemporan să adopte teoria realității.

Conform *teoriei ficțiunii*, persoana juridică nu este decât un mecanism care servește drept vehicul al relațiilor colectivității cu exteriorul^[1], personalitatea juridică fiind privită ca o favoare acordată de legiutor, care extinde în mod fictiv și arbitrar personalitatea ființei umane pentru a permite anumitor grupări să participe la viața juridică.

La polul opus, ca o reacție la teoria ficțiunii, s-a dezvoltat *teoria realității persoanei juridice*, în cadrul căreia persoana juridică a fost privită fie ca o realitate tehnică, fie ca o realitate sociologică și care recunoaște existența reală a subiectelor colective de drept.

Dincolo de numeroasele teorii care au luat naștere în urma apariției teoriei ficțiunii și realității persoanei juridice, de menționat este faptul că niciuna dintre ele nu a reușit să influențeze decisiv concepția privind natura juridică a persoanei morale, respectiv aceea că persoana juridică este un subiect colectiv de drept.

Trecând peste diversele teorii^[2] ce au existat de-a lungul timpului în privința persoanei juridice și a existenței acesteia ca subiect de drept^[3],

---

^[1] R. Von Jehring, *apud H. Mazeaud, L. Mazeaud, J. Mazeaud, Leçons de Droit Civil*, vol. I, Ed. Monchrestien, 1965, p. 596.

^[2] Principalele teorii au avut la bază ficțiunea sau realitatea persoanei juridice, ambele recunoscând însă calitatea de subiect de drept a persoanei juridice. Diferența fundamentală între aceste teorii vizează rolul statului în crearea subiectului colectiv de drept. Potrivit teoriei ficțiunii unica autoritate în drept să confere sau să retragă personalitatea este statul. Teoria realității anihilează rolul statului în crearea persoanei juridice, promotorii acestei teorii înțelegând persoana juridică fie ca expresie a voinței grupului, distinctă de voința indivizilor ce o alcătuiesc, fie ca entitate organizată, care urmărește satisfacerea unui scop propriu. În spiritul controversei care a marcat fundamentarea personalității juridice, unii autori au negat însuși conceptul de persoană morală.

^[3] Pentru detalii, a se vedea: Y. Eminescu, *Subiectele colective de drept în România*, Ed. Academiei, București, 1981, p. 15-23; I. Reghini, Ș. Diaconescu, *Introducere în*

în prezent persoana juridică este o instituție ca oricare alta, consacrată legislativ în Codul civil în vigoare, sortită să răspundă nevoilor sociale^[1].

7. Terminologie. Receptând concepția franceză în materie, literatura noastră veche a folosit cu precădere sintagma „persoană morală”^[2] pentru a desemna persoana juridică, în special pentru a o deosebi de persoana fizică.

În literatura juridică de specialitate^[3] se remarcă, în mod just, faptul că noțiunea de „persoană juridică” s-a născut în cadrul dreptului privat, în general al celui civil, însă ea a fost și este utilizată și în alte ramuri de drept care apelează la noțiuni-specie, cum sunt, spre exemplu, aceea de partid politic, societate comercială, unitate administrativ-teritorială ș.a.

Termenul de „persoană juridică” era utilizat în mod convențional de doctrină și legislație, acesta primind o consacrare legală mult mai târziu. Astfel, mai întâi Legea nr. 21/1924^[4] a utilizat acest termen în chiar titulatura legii [Legea nr. 21/1924 pentru persoanele juridice (asociații și fundații)], apoi Decretul nr. 31/1954^[5] privind persoanele fizice și persoanele juridice și Decretul nr. 32/1954^[6] pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privind persoanele fizice și persoanele juridice au fost actele normative care au impus terminologia amintită, urmând ca persoana juridică să devină mai mult decât o noțiune unanim acceptată și consacrată legislativ, fiind reglementată în prezent ca instituție de sine stătătoare în noul Cod civil al României.

---

dreptul civil, vol. I, Ed. Sfera Juridică, Cluj-Napoca, 2003, p. 37-339; V. Stoica, P. Trușcă, Considerații teoretice privitoare la fundamentul juridic al persoanei juridice, în R.D.C. nr. 7-8/1999, p. 130-135; E. Poenaru, Drept civil. Teoria generală. Persoanele, Ed. All Beck, București, 2002, p. 375-376.

^[1] A se vedea: J. Pailuseau, Le droit moderne de la personnalité morale, în R.T.D. civ. nr. 4/1993, p. 736; F. Terré, D. Fenouillet, Droit civil. Les personnes. La famille. Les incapacités, Dalloz, Paris, 1996, p. 197.

^[2] O. Ungureanu, C. Juguștru, Drept civil. Persoanele, Ed. Rosetti, București, 2003, p. 239.

^[3] Gh. Beleiu, Drept civil român – Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil, ediție revăzută și adăugită, Casa de editură și presă „Șansa” S.R.L., 1995, p. 347.

^[4] M. Of. nr. 27 din 6 februarie 1924, abrogată de O.G. nr. 26/2000 privind asociațiile și fundațiile (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

^[5] B. Of. nr. 8 din 30 ianuarie 1954, abrogat de Legea nr. 71/2011 (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011).

^[6] B. Of. nr. 9 din 31 ianuarie 1954, abrogat de Legea nr. 71/2011 (M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011).

Secțiunea a 2-a. Definiția și reglementarea persoanei juridice

8. Definiția persoanei juridice. Până la intrarea în vigoare a noului Cod civil nu exista o definiție legală a persoanei juridice, reglementările anterioare neacordând o atenție deosebită definirii acestui concept.

Cu toate acestea, legislația anterioară oferea suficiente elemente pentru elaborarea unei definiții prin raportare la condițiile în prezența cărora o grupare de oameni dobânda personalitate juridică.

În acest sens, art. 26 lit. e) din Decretul nr. 31/1954 dispunea că: „Sunt, în condițiile legii, persoane juridice (...) e) orice altă organizație socialistă care are o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu afectat realizării unui anume scop în acord cu interesul obștesc”.

Prin urmare, persoana juridică putea fi definită, din perspectiva acestei dispoziții legale, prin raportare la elementele sale constitutive, respectiv organizarea de sine stătătoare, patrimoniul propriu și scopul propriu, însă autorii care au abordat problematica acestei instituții au subordonat definirea conceptului în sine teoriilor privind natura juridică a persoanei juridice.

8.1. Definiții ale doctrinei. După cum am arătat, până la apariția noului Cod civil nu a existat o definiție a noțiunii de persoană juridică consacrată legislativ, în lipsa unei definiții legale revenind doctrinei rolul și sarcina de a suplini această lacună.

De menționat este faptul că nu a fost posibilă cristalizarea unui punct de vedere unitar în materie, câtă vreme fiecare autor a definit subiectul colectiv de drept potrivit concepției sale referitoare la fundamentul persoanei juridice^[1].

Acest fapt nu a împiedicat doctrina să avanseze mai multe definiții. Astfel, în concepția lui Dimitrie Alexandresco, „prin persoană morală, juridică sau civilă se înțelege o ființă abstractă, intelectuală, creată prin ficțiunea legii”^[2].

Profesorul Gh. Beleiu consideră, la rândul său, că persoana juridică este „un colectiv de oameni care, întrunind condițiile cerute de lege, este titular de drepturi subiective și obligații civile”^[3], în timp ce pentru Matei Cantacuzino persoana juridică este „rezultatul unei nevoi reale,

---

^[1] P. Trușcă, *Introducere în dreptul civil. Persoana fizică. Persoana juridică*, ed. a V-a, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 389.

^[2] A se vedea D. Alexandresco, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român*, vol. I, Ed. Curierul Judiciar, București, 1906, p. 256.

^[3] Gh. Beleiu, *Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, Ed. Universul Juridic, București, 2001, p. 424.

consacrat prin procesul de diferențiere și de sinteză socială, de diviziune a puterilor care constituie esența vieții^[1].

Persoana juridică este privită și ca „o colectivitate de oameni care are o structură organizatorică determinată și un patrimoniu propriu, distinct, și care urmărește realizarea unui scop licit”^[2] sau ca entitate „creată facultativ de către o altă sau alte persoane cu respectarea cerințelor legale de fond și de formă”^[3].

În literatura juridică mai recentă, persoana juridică este o colectivitate umană care are capacitatea de subiect de drept distinct, dacă se bucură de o organizare de sine stătătoare și de un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anume scop, în acord cu interesul obștesc^[4], fiind dominantă concepția potrivit căreia persoana juridică este „entitatea (ansamblul de elemente umane și materiale) care, îndeplinind condițiile prevăzute de lege, este titulară de drepturi și obligații”^[5].

În doctrina contemporană se renunță la definirea persoanei juridice ca un colectiv de oameni, se face chiar o critică a acestei definiții, deoarece în realitatea curentă există și persoane juridice individuale, cum ar fi societatea cu răspundere limitată cu asociat unic, deși – este adevărat – predomină persoanele juridice care sunt subiecte colective de drept^[6].

Din acest punct de vedere, prin persoană juridică se înțelege o *tehnică juridică, prin intermediul căreia îi este atribuită calitatea de subiect de drept unei entități distincte, constituite facultativ de către una sau mai multe persoane fizice sau juridice în formele și în condițiile prevăzute de lege*^[7].

8.2. Definiția oferită de noul Cod civil. Odată cu adoptarea actualului Cod civil, instituția persoanei juridice a fost reglementată ca insti-

^[1] A se vedea *M. Cantacuzino*, Elementele dreptului civil, Ed. Cartea Românească, București, 1921, p. 50.

^[2] *M. Mureșan, A. Boar, Ș. Diaconescu*, Drept civil. Persoanele, Ed. Cordial Lex, Cluj-Napoca, 2000, p. 146.

^[3] *E. Lupan*, Drept civil. Persoana juridică, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p. 29. Pentru alte definiții, a se vedea: *T. Pop*, Drept civil român. Persoanele fizice și persoanele juridice, Ed. Lumina Lex, București, 1994, p. 175-176; *G. Boroș*, Drept civil. Partea generală. Persoanele, Ed. All Beck, București, 2001, p. 386; *R. Vonica*, Introducere generală în drept, Ed. Lumina Lex, București, 2000, p. 480.

^[4] A se vedea *M.N. Costin*, Marile instituții ale dreptului civil român, vol. II, p. 355.

^[5] *G. Boroș*, Drept civil. Partea generală. Persoanele, ed. a III-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 515.

^[6] *C.T. Ungureanu*, Drept civil. Partea generală. Persoanele – În reglementarea noului Cod civil, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 411.

^[7] A se vedea *I. Reghini, Ș. Diaconescu, P. Vasilescu*, Introducere în dreptul civil, ed. a 2-a, Ed. Sfera Juridică, Colecția Universitaria, Cluj-Napoca, 2008, p. 252.

tuție de sine stătătoare, redactorii noii reglementări de drept comun oferind și o definiție legală a noțiunii de „persoană juridică”.

Definiția „persoanei juridice” nu se regăsește însă în Titlul IV, consacrat persoanei juridice, în Capitolul I, ce cuprinde dispoziții generale, cum am fi tentați să credem, ci în Titlul I al Cărtii I, intitulată „Despre persoane”, titlu consacrat unor dispoziții generale cu privire la subiectele de drept civil.

În concepția legiuitorului, subiectele de drept civil sunt persoanele fizice și persoanele juridice, art. 25 NCC reglementând sensul exact al fiecărei noțiuni în parte, definițiile fiind preluate din literatura de specialitate. Astfel, alin. (3) al art. 25 NCC prevede că „persoana juridică este orice formă de organizare care, întrunind condițiile cerute de lege, este titulară de drepturi și obligații civile”.

Observăm că, spre deosebire de reglementarea anterioară referitoare la persoanele fizice și juridice – Decretul nr. 31/1954 –, în noua reglementare s-a dedicat un titlu special dispozițiilor comune celor două subiecte de drept civil^[1], distinct de Titlul IV rezervat în mod exclusiv persoanei juridice.

Definiția persoanei juridice, oferită de noul Cod civil, este preluată din literatura juridică de specialitate, definiția prezentată de profesorul Gabriel Boroî fiind edificatoare în ceea ce ne privește, și anume „entitatea (ansamblul de elemente umane și materiale) care, îndeplinind condițiile prevăzute de lege, este titulară de drepturi și obligații”^[2].

Condițiile cerute de lege, despre care face vorbire art. 25 NCC, pe care trebuie să le întrunească orice formă de organizare pentru a dobândi calitatea de persoană juridică, nu sunt altceva decât elementele constitutive prevăzute de art. 187 NCC, necesare pentru dobândirea personalității juridice, respectiv o organizare de sine stătătoare, un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anumit scop licit și moral, în acord cu interesul general.

În legătură cu acest aspect, conținutul noțiunii de „persoană juridică” nu se suprapune cu noțiunea de „personalitate juridică”, întrucât, așa cum s-a afirmat pe bună dreptate în literatura juridică de specialitate^[3], în cazul persoanei juridice, *dobândirea personalității juridice* este un procedeu tehnico-juridic ce prezintă note specifice în raport cu

^[1] A.-G. Atanasiu, Al.-P. Dimitriu, A.-Fl. Dobre, D.-N. Dumitru, A. Georgescu-Banc, R.-Al. Ionescu, M. Paraschiv, I. Pădurariu, M. Piperea, P. Piperea, Al.-Ș. Rățoi, A.-I. Slujitoru, I. Sorescu, M. Șerban, G.-A. Uluitu, C.-M. Văduva, Noul Cod civil. Note, corelații, explicații, București, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 11.

^[2] G. Boroî, Drept civil. Partea generală. Persoanele, 2008, p. 515.

^[3] O. Ungureanu, C. Jugastru, op. cit., p. 242.

fiecare categorie de persoane juridice, procedeu care face posibilă integrarea subiectelor colective de drept în circuitul juridic.

Prin urmare, mecanismul personalității juridice nu reprezintă altceva decât modalitatea „tehnică” prin care persoana juridică va putea să apară pe scena juridică^[1].

9. Calitatea de persoană juridică. Pe lângă noțiunea de „persoană juridică” pe care o definește, legea se referă în mod expres și la „calitatea de persoană juridică”. Astfel, conform dispozițiilor art. 188 NCC, „sunt persoane juridice entitățile prevăzute de lege, precum și orice alte organizații legal înființate care, deși nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art. 187”.

Din perspectiva acestui text legal, „calitatea de persoană juridică” nu se confundă cu noțiunea de „persoană juridică”, așa cum este aceasta prevăzută în art. 25 NCC.

De asemenea, calitatea de persoană juridică nu se confundă nici cu calitatea procesuală, care reprezintă una dintre condițiile pentru a fi parte în procesul civil sau pentru exercitarea acțiunii civile, alături de capacitatea procesuală și existența interesului judiciar.

Din punct de vedere al dreptului procesual civil, calitatea procesuală constă în identitatea dintre persoana reclamantului și cel care este titular al dreptului (calitate ce poartă denumirea de calitate procesuală activă), precum și dintre persoana pârâtului și cel despre care se pretinde că este obligat în raportul juridic supus judecății (calitate procesuală pasivă), fiind reglementată în art. 41 și urm. CPC, respectiv art. 56 NCPC^[2].

Calitatea de persoană juridică vizează, așadar, o recunoaștere a statutului de persoană juridică, de subiect de drept în ceea ce privește anumite entități, fapt necondiționat însă de îndeplinirea condițiilor cerute de lege pentru existența persoanei juridice.

Dispozițiile art. 188 NCC prevăd în mod expres care sunt entitățile care fac parte din categoria persoanelor juridice, și anume:

- a) entitățile prevăzute de lege și
- b) orice alte organizații legal înființate care, deși nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art. 187.

9.1. Entitățile prevăzute de lege. În ceea ce privește prima categorie de persoane juridice, a căror calitate este recunoscută *ope legis*, menționăm că este vorba despre acele entități prevăzute de lege,

^[1] M.D. Bocșan, Observații privind conceptul de persoană juridică, în *Juridica* nr. 3/2001, p. 126.

^[2] Noul Cod de procedură civilă a fost republicat în M. Of. nr. 545 din 3 august 2012.

respectiv declarate de lege ca fiind persoane juridice, fără a îndeplini în mod necesar condițiile cerute de dispozițiile art. 187 NCC pentru existența persoanei juridice.

Așadar, calitatea de persoane juridice aparține acelor entități prevăzute în mod expres de lege, în privința cărora nu se regăsesc însă elementele constitutive cerute în cazul oricărei persoane juridice.

În cazul unor astfel de entități singurul în măsură să le califice drept persoane juridice este legiuitorul, care le recunoaște o astfel de calitate fără a fi îndeplinite condițiile cerute de dispozițiile art. 187 NCC.

9.2. Orice alte organizații legal înființate, care nu sunt declarate de lege persoane juridice, dar îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art. 187 NCC. În lumina dispozițiilor art. 188 NCC, calitatea de persoană juridică este recunoscută și acelor organizații legal înființate care, deși nu sunt declarate de lege persoane juridice, cu toate acestea îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art. 187 NCC.

Observăm că legiuitorul se referă la organizațiile legal înființate, fără a detalia conținutul acestei sintagme – „legal înființate” –, dar care nu poate viza decât îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 187 NCC.

În literatura juridică de specialitate^[1] s-a afirmat că textul art. 188 NCC enunță două ipoteze legale, o primă ipoteză referindu-se la actele normative speciale care stabilesc statutul juridic al entităților și enunță expres calitatea lor de persoane juridice [un exemplu în acest sens fiind Legea nr. 47/1994 privind serviciile din subordinea Președintelui României, care prevede că: „(...) se organizează și funcționează Administrația prezidențială, instituție publică cu personalitate juridică, cu sediul în Municipiul București, Palatul Cotroceni”].

A doua ipoteză vizează recunoașterea existenței subiectului de drept pentru a suplini lacuna din anumite acte normative speciale, în cuprinsul cărora este identificată întrunirea celor trei elemente caracteristice personalității juridice, dar nu este enunțată expres calitatea de persoană juridică a respectivei entități (spre exemplu, „Consiliul Național al Audiovizualului este autoritate publică autonomă sub control parlamentar și garantul interesului public în domeniul comunicării audiovizuale” – Legea nr. 504/2002 a audiovizualului; „Curtea Constituțională are un buget propriu, care face parte integrantă din bugetul de stat. Proiectul de buget se aprobă de către Plenul Curții Constituționale și se înaintează Guvernului pentru a fi inclus distinct în proiectul

---

^[1] E. Florescu, A.C. Târșia, în *Colectiv, Noul Cod civil. Comentarii, doctrină și jurisprudență*, vol. I, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 215.

bugetului de stat supus legiferării” – Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale).

10. Persoana juridică și personalitatea juridică. Conținutul noțiunii de „persoană juridică” nu se suprapune cu noțiunea de „personalitate juridică”, dobândirea personalității juridice marcând recunoașterea persoanei juridice ca veritabil subiect de drept.

Prin urmare, dobândirea personalității juridice implică parcurgerea unei proceduri în cadrul căreia se examinează îndeplinirea cerințelor legale.

Acest procedeu prezintă note specifice în raport cu fiecare categorie de persoane juridice, având în vedere faptul că, de exemplu, nu întotdeauna este în discuție o colectivitate, legea recunoscând calitatea de persoană juridică și entităților care sunt alcătuite dintr-o singură persoană fizică (este cazul societății comerciale cu asociat unic, al fundației reglementate de O.G. nr. 26/2000, care poate fi înființată și de o singură persoană etc.).

De remarcat este faptul că în Codul civil din Quebec, care constituie modelul de inspirație pentru actualul Cod civil, există o prevedere legală care permite acordarea personalității juridice în mod retroactiv de către tribunal unei persoane morale, cu condiția ca înainte de a se constitui, aceasta să fi prezentat în mod public, continuu și neechivoc toate aparențele unei persoane morale și să fi acționat în această calitate atât față de membrii săi, cât și față de terți (art. 331 CCQ), o astfel de dispoziție neregăsindu-se în legislația noastră, care califică existența și funcționarea unor astfel de entități ca fiind în afara cadrului legal.

11. Efectele dobândirii personalității juridice. Actuala reglementare consacră art. 193 efectelor personalității juridice, cele două alineate reflectând principalele consecințe juridice ale calității de persoană juridică, dar și sancțiunea care intervine în cazul în care împotriva unei persoane de bună-credință se invocă calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice pentru a ascunde o fraudă, un abuz de drept sau o atingere adusă ordinii publice.

11.1. Capacitatea juridică a persoanei juridice. Principalul efect al recunoașterii personalității juridice este acela că persoana juridică participă în nume propriu în raporturile juridice încheiate și răspunde pentru obligațiile asumate numai cu bunurile proprii, exceptând cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

Textul legal vizează capacitatea juridică a persoanei juridice, respectiv aptitudinea de a dobândi și exercita drepturi (inclusiv drepturi reale asupra unor bunuri) și de a-și asuma obligații, în limitele acestei capacități.

Această prevedere sintetizează însă și prerogativele personalității juridice, în calitate de subiect de drept persoana juridică având atribute de identificare proprii; o voință și interese proprii; naționalitate proprie, distinctă de cea a constituenților; patrimoniu propriu, separat de cel al constituenților; dar și responsabilitate proprie.

În ceea ce privește *aptitudinea de a dobândi drepturi și de a-și asuma obligații*, este de menționat faptul că noul Cod civil a modificat viziunea asupra principiului specialității capacității de folosință reglementat în legislația anterioară, interzicând, sub sancțiunea nulității absolute, numai în cazul persoanelor juridice fără scop patrimonial, ca acestea să dobândească drepturi și obligații altele decât cele necesare realizării scopului stabilit prin lege sau actele constitutive.

O noutate în privința *drepturilor nepatrimoniale* ale persoanei juridice o reprezintă existența art. 257 NCC, care recunoaște și în favoarea persoanei juridice posibilitatea de a-și apăra aceste drepturi.

O altă consecință a calității de persoană juridică este *răspunderea proprie*, persoana juridică răspunzând pentru obligațiile pe care și le asumă cu bunurile proprii și garantând cu patrimoniul propriu acoperirea unui eventual prejudiciu.

Din acest punct de vedere, dispozițiile art. 2324 alin. (1) NCC, relative la garanția comună a creditorilor asupra tuturor bunurilor din patrimoniul debitorului, prezente și viitoare, se aplică și persoanei juridice.

Distinct de răspunderea civilă, în ceea ce privește responsabilitatea, în prezent putem vorbi și despre *răspunderea penală* a persoanei juridice, cu mențiunea că, potrivit dispozițiilor art. 19¹ C. pen., sunt exceptate de la antrenarea răspunderii penale statul, autoritățile publice și instituțiile publice care desfășoară o activitate ce nu poate face obiectul domeniului privat, deci anumite persoane juridice de drept public. De reținut este faptul că pot răspunde penal numai entitățile dotate cu personalitate juridică.

Din caracteristica persoanei juridice de a fi un subiect de drept distinct de constituenții săi rezultă și consecința *separației de patrimonii* între persoana juridică, pe de o parte, și constituenții, membrii sau organele acesteia, pe de altă parte.

Separația de patrimonii este revelatorul personalității juridice reale, ea neputând fi confundată cu diviziunile sau afecțiunile patrimoniale, la care se referă art. 31 alin. (2)-(3) NCC și care au în vedere patrimoniul propriu, unic, al persoanei juridice^[1].

[1] *Fl.-A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei (coord.)*, Noul Cod civil. Comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 176-177.

În mod principal, separația de patrimonii este și revelatorul limitării răspunderii constituentului sau a membrului persoanei juridice la nivelul valoric nominal al contribuției sale la constituirea patrimoniului inițial al persoanei juridice.

Persoana juridică, o „formă de organizare” dotată de lege cu subiectivitate proprie, este o tehnică de limitare a răspunderii, folosită în mod frecvent în dreptul afacerilor pentru a pune de acord caracterul limitat și insuficient valoric al patrimoniului titularului cu caracterul practic nelimitat al valorii obligațiilor generate de afacere, dar și pentru a pune la adăpost averea titularului afacerii de riscurile inerente afacerii.

Societatea pe acțiuni și societatea cu răspundere limitată, spre exemplu, au fost create ca tehnici de limitare a răspunderii.

Entitățile colective cu personalitate juridică, altele decât cele prezente în dreptul afacerilor, au preluat această tehnică de limitare a răspunderii, iar legiutorul a sfârșit prin a extinde acest efect la toate tipurile de persoane juridice, inclusiv la cele de drept public.

Personalitatea juridică nu înseamnă, în mod invariabil, limitarea răspunderii constituenților sau a membrilor persoanei juridice la nivelul contribuțiilor lor inițiale la formarea patrimoniului persoanei juridice, întrucât însuși noul Cod civil, în art. 193 alin. (1) teza finală, admite că de la regula răspunderii persoanei juridice pentru datoriile proprii pot exista excepții, stabilite prin lege. Așadar, limitarea răspunderii nu mai este o consecință invariabilă a personalității juridice^[1].

11.2. Inopozabilitatea personalității juridice. Articolul 193 NCC consacră, în alin. (2), regula cunoscută în dreptul anglo-saxon sub denumirea de „*piercing the corporate veil*”, introdusă în Legea societăților comerciale nr. 31/1990^[2] la modificarea din anul 2006.

^[1] Gh. Piperea, Personalitatea juridică și limitarea răspunderii în noul Cod civil. Sfârșitul unui mit, <http://curieruljudiciar.ro/2011/12/07/personalitatea-juridica-si-limitarea-raspunderii-in-noul-cod-civil-sfarsitul-unui-mit/>.

^[2] M. Of. nr. 126-127 din 17 noiembrie 1990, republicată succesiv, ultima oară în M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004.

De la data de 1 februarie 2013, titlul legii va fi „Legea societăților”, conform dispozițiilor Legii nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 606 din 23 august 2012).

Deși Legea nr. 76/2012 a fost adoptată în vederea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, acest act normativ are în vedere și o serie de legi speciale, ale căror dispoziții au fost modificate în acest scop, precum și în vederea corelării acestora cu noul Cod de procedură civilă. În acest sens trebuie să menționăm faptul că, prin O.U.G. nr. 44/2012 pentru modificarea art. 81 din Legea nr. 76/2012, s-a prorogată termenul de intrare în vigoare a Legii nr. 134/2010, stabilit inițial pentru data de 1 septembrie 2012, până la 1 februarie 2013, ceea ce înseamnă

Această regulă nu este altceva decât o formă specială și inedită, după cum susțin autori în domeniu^[1], dar reglementată expres, de aplicare a *teoriei societății fictive*.

Prin dispoziția legală din alin. (2) al art. 193 NCC, legea instituie în sarcina oricărei persoane interdicția de a invoca împotriva unei persoane de bună-credință calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, dacă prin aceasta se urmărește ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice.

Textul art. 193 alin. (2) NCC este aplicabil mai ales atunci când voința proprie a fondatorului sau a unuia dintre membrii persoanei juridice este impusă acesteia din urmă, deși este creată falsă impresia că ar fi voința persoanei juridice înseși.

Dar textul este aplicabil și în cazul în care interesul persoanei juridice se confundă cu interesul administratorului, al fondatorului sau al asociatului majoritar, care se folosește de personalitatea juridică pentru o fraudă, un abuz sau o atingere adusă ordinii publice.

Interesul persoanei juridice este interesul entității, al formei de organizare, și nu al constituentului sau al administratorului, chiar dacă, în mod indirect, aceste interese se manifestă ca principalele determinante ale interesului entității.

Confundarea acestor interese poate duce la consecințe juridice defavorabile circuitului civil, întrucât actele organelor persoanei juridice pot fi anulate pentru lipsa sau ilicitatea cauzei derivată din intervenția interesului entității în interesul personal al constituentului.

Prevederea legală reprezintă o preluare fidelă a dispozițiilor art. 317 CCQ, conform cărora personalitatea juridică a unei persoane morale nu poate fi invocată împotriva unei persoane de bună-credință, dacă această personalitate este invocată pentru a ascunde o fraudă, un abuz de drept sau o contravenție la regulile interesând ordinea publică.

Mergând mai departe, în vederea protejării terței persoane de bună-credință, art. 318 CCQ dispune că tribunalul poate decide, pentru a statua asupra acțiunilor unei terțe persoane de bună-credință, ca o persoană sau un grup, respectiv o entitate care nu are statutul de per-

---

că, prin raportare la dispozițiile art. 82 din Legea nr. 76/2012, acest termen operează și în privința modificărilor ce vizează actele normative menționate expres în lege, care vor intra în vigoare la aceeași dată de 1 februarie 2013.

Excepția la care face referire textul art. 82 privind dispozițiile art. 80 din Legea nr. 76/2012, care vor intra în vigoare la 3 zile de la data publicării actului normativ (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012), vizează republicarea legilor speciale, și nu intrarea în vigoare a modificărilor cuprinse în acestea.

^[1] St.D. Cărpănu, S. David, C. Predoiu, Gh. Piperea, Legea societăților comerciale. Comentariu pe articole, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 41-42.